

תנועות מחאה החוג לפוליטיקה וממשל

קורס 2 נק"ז

מרצה: פרופ אהמד סעדי

דרישות הקורס: נוכחות ב-80% מהשיעורים לפחות, השתתפות פעילה / רפרט קצר (10% מהציון הסופי) הגשת עבודה בסוף השנה (90%). יש לציין שרשימת הקריאה שתפורסם בתחילת הקורס אינה סופית ויתכנו בה שנויים כולל הוספת פירטי קריאת חובה.

תיאור הקורס: בקורס ידונו מגוון גישות תיאורטיות המסבירות את ההופעה, ההתפתחות, המיסוד, ולפעמים הפיכתן למפלגות פוליטיות. כמו כן, יועלו נושאים מרכזיים הקשורים בהתפתחות המחאה החברתית כמו גיוס משאבים, סוגי התגמולים שהתנועה מעניקה, שיטות גיוס תומכים, אסטרטגיות של פעולה, ותגובת השלטונות. מגוון תנועות מחאה בארץ ובעולם ידונו לאור סוגיות אלה.

The course deals with various theoretical approaches for the study of social movements. It discusses the emergence, development, institutionalization, and decline of social movements, and occasionally their reappearance as political parties. Focal issues for social movements, including – Mobilization, political processes, framing, strategies, and tactics - are presented and discussed. Moreover, the state's diverse reactions and strategies of containment are explored. These issues are discussed in the light of social protest movements worldwide, including in Israel.

נושאים:

1. מושגים ותיאוריות א

*לה-בון, ג. (1988). "פסיכולוגיה של ההמון" בתוך ז. שטרנהל (עורך). *המחשבה הפשיסטית לגוניה*. תל-אביב: ספרית פועלים. עע' 49-54.

*Useem, B (1998) "Breakdown Theories of Collective Action", *Annual Review of Sociology*. 24: 215-238.

גאנדי, מוהנדס. ק (2001) "אי-ציות אזרחי כזכות טבעית", בתוך יהושע ויינשטיין (עורך) *אי-ציות ודמוקרטיה*. ירושלים: מרכז שלם. עע' 115-122.

תורו, הנרי (2001) "אי-ציות אזרחי", בתוך יהושע ויינשטיין (עורך) *אי-ציות ודמוקרטיה*. ירושלים: מרכז שלם. עע' 71-96.

2. מושגים ותיאוריות ב

*McCarthy, J. & Sald, M. (1977). "Resource Mobilization and Social Movement: A Partial Theory", *American Journal of Sociology*. 82: 1212-1241.

Klandermans, B. (1984). "Social Psychological Expansions of Resource Mobilization Theory", *American Sociological Review*. 49: 583-600.

3. הצטרפות ותמיכה:

*Oliver, P. (1984). "If You Don't Do It, Nobody Else Will: Active and Token Contribution to Local Collective Action", *American Sociological Review*. 49: 601-610.

Opp, K. D. (1986). "Soft Incentives and Collective Action: Participation in the Anti-Nuclear Movement", *British Journal of Political Science*. 16: 87-112.

*Opp, K. D. (1988). "Grievances and Participation in Social Movements", *American Sociological Review*. 53: 853-864.

Lichbach, M. (1994). "What makes Rational Peasants Revolutionary", *World Politics*. 383-418.

*Jenkins, J. et. al. (1977). "Insurgency of the Powerless: Farm Worker Movement [1946-1972]", *American Sociological Review*. 42: 249-268.

* Verhulst, J & Walgrave, S. (2009) "The First Time is the Hardest? A Cross-National and Cross-Issue Comparison of First-Time Protest Participation", *Polit Behav*. 31: 455-484.

*Jasper, J. (1998). "The Emotions of Protest: Affective and Reactive Emotions In and Around Social Movements", *Sociological Forum*. 13, (3): 397-424.

4 . 1968 – מרד הסטודנטים והתנועה לזכויות האזרח

*לותר קינג הבן, מרטין (2001) "מכתב מבית הכלא העירוני של ברמינגהם", בתוך יהושע ויינשטיין (עורך) אי-ציונות ודמוקרטיה. ירושלים: מרכז שלם. עע' 125-144.

*Parker, R (2003) "Rosa Parks & From My Story", in Ann Charters (ed.) *The Portable Sixties Reader*. New York: Penguin. 41-45.

Tomlinson, S (2003) "Psychedlic Rock Posters: History, Ideas, and Art", in Ann Charters (ed.) *The Portable Sixties Reader*. New York: Penguin. 291-305.

*Ginsberg, A (2003) " Demonstration or Spectacle as Example, As Communication Or How to Make a March/ Spectacle", in Ann Charters (ed.) *The Portable Sixties Reader*. New York: Penguin. 208-221.

Taylor, V. (1989) "Social Movement Continuity: The Women's Movement in Abeyance", *American Sociological Review*, 54: 761-775.

Umajo, A. (1999) "Repression Breeds Resistance: The Black Liberation Army and the Radical Legacy of the Black Panther Party", *New Political Science*. 1: 131-155.

Morris, A. (1981) "Black Southern Student Sit-in Movement", *American Sociological Review*. 46:744-767).

Chatfield, Ch. (2004) "At the Hands of Historians: The Antiwar Movement of the Vietnam Era" *Peace & Change*. 29 (3&4): 483- 526.

Brown, S (2008) "Socialism with a Slovak Face: Federalization, Democratization, and the Prague Spring", *East European Politics and Societies*. 22: 467- 495.

5. מחאת המעמד הבינוני: המאבק על איכות החיים

פירסט, ב. (2008). פעולה מקומית—חשיבה גלובלית: על טבע המאבק של ארגון מחאה סביבתי—הדגמה על גרינפיס ישראל. פוליטיקה: כתב עת ישראלי למדע המדינה וליחסים בינלאומיים, (חוברת 18), 27-55.

*פירסט, ב., (2013). אקולוגיה, סביבה, קיימות: קווים להתפתחותה של התנועה הסביבתית בישראל. אופקים בגאוגרפיה, 177-192.

*Marom, N. (2013). Activising space: The spatial politics of the 2011 protest movement in Israel. *Urban Studies*, 50 (13), 2826-2841.

*Offe, C. (1985). "New Social Movements: Changing Boundaries of the Political", *Social Research*. 52: 817-868.

*Kitschelt, H. (1986). "Political Opportunity Structure and Political Protest: Anti-Nuclear Movements in Four Democracies", *British Journal of Political Science*. 16: 57-85.

Opp, K. D. & Gern, C. (1996). "Dissident Groups, Personal Networks, And Spontaneous Cooperation: The East German Revolution of 1989", *American Sociological Review*. 659-680.

Pichardo, N. (1997). "New Social Movements: A Critical Review", *Annual Review of Sociology*. 23:411–30.

MacGregor, S. (2021). Finding transformative potential in the cracks? The ambiguities of urban environmental activism in a neoliberal city. *Social Movement Studies*, 20(3), 329-345.

6. מחאה דיגיטלית:

* Van Laer, J (2010) "Activists "Online" and "Offline": The Internet as an information Channel for Protest Demonstrations", *Mobilization*. 15 (3): 405-417.

Carty, V. (2001) "The Internet and Grassroots Politics: Nike, Athletics Appeal Industry and the Anti-sweetshop Campaign", *Tamara: Journal of Critical Postmodern Organization Science*. 1 (2).

Garret, K (2006) "Protest in an Information Society: A Review of Literature on Social Movements and New ICTs", *Communication & Society*. 9 (2): 202-224.

Valenzuela, S. (2013). Unpacking the use of social media for protest behavior: The roles of information, opinion expression, and activism. *American Behavioral Scientist*, 57(7), 920-942.

*Bonilla, Y., & Rosa, J. (2015). # Ferguson: Digital protest, hashtag ethnography, and the racial politics of social media in the United States. *American Ethnologist*, 42(1), 4-17.

Caren, N., Andrews, K. T., & Lu, T. (2020). Contemporary social movements in a hybrid media environment. *Annual Review of Sociology*, 46, 443-465.

7. תנועות מחאה ומפלגות פוליטיות.

MaAdam, Dug & Tarrow, S. (2010) "Ballots and Barricades: On the Reciprocal Relationships between Elections and Social Movements", *Perspectives on Politics*. 8 (2): 529-542.

*Karpowitz, Ch. et. al. (2011) "Tea Time in America? The Impact of the Tea Party Movement on the 2010 Midterm Elections", *political Science*. April: 303-309.

8. דמוקרטיזציה וגלובליזציה של המאבק

Morris, A. (2000). "Charting Futures for Sociology: Social Organization: Reflections on Social Movement Theory - Criticisms and Proposals", *Contemporary Sociology*. 29 (3): 445-454.

*Pickvance, C. (1999). "Democratization and the Decline of Social Movements: The Effects of Regime Change on Collective Action in Eastern Europe, Southern Europe and Latin America", *Sociology*. 33 (2): 353-372.

Castells, M. (1997). *The Power of Identity*. Oxford: Blackwell. Chapter 2, Pp. 69- 109.

* Smith, J. (2002) "Bridging Global Divides? Strategic Framing and Solidarity in Transnational Social Movement Organizations", *International Sociology*. 17(4): 505-528.

Smith, J. (2001). Globalizing resistance: The Battle of Seattle and the future of social movements. *Mobilization*, 6, 1-19.

Suk, J., Abhishek, A., Zhang, Y., Ahn, S. Y., Correa, T., Garlough, C., & Shah, D. V. (2021). # MeToo, networked acknowledgment, and connective action: How "empowerment through empathy" launched a social movement. *Social Science Computer Review*, 39(2), 276-294.

*Pleyers, G. (2020). The Pandemic is a battlefield. Social movements in the COVID-19 lockdown. *Journal of Civil Society*, 16(4), 295-312.

*Clayton, D. M. (2018). Black lives matter and the civil rights movement: A comparative analysis of two social movements in the United States. *Journal of Black Studies*, 49(5), 448-480.

9. מלחמה ושלוה - ישראל

Lemish, D. Sc I. Barzel (2000). "Four Mothers: the Womb in the Public Sphere", *European Journal of Communication*, 15(2), pp. 147-169.

*אפשטיין, א. ד. (1999) המאבק על הלגיטימציה: התפתחות הסרבנות המצפונית בישראל מהקמת המדינה ועד למלחמת לבנון. *סוציולוגיה ישראלית*, חוברת 2, 319-354.

*קימרלינג, ב. (2001). "ההבניה החברתית של המושג" הביטחון הלאומי של ישראל. *תרבות דמוקרטית*, 301-267.

Shoshan, Aya. 2018. "Habitus and Social Movements: How Militarism Affects Organizational Repertoires." *Social Movement Studies* 17 (2): 144-158

Kutz-Flamenbaum, R. V. (2012). Mobilizing gender to promote peace: the case of Machsom Watch. *Qualitative sociology*, 35(3), 293-310.

Kaufman, I. (2008). Resisting occupation or institutionalizing control? Israeli women and protest in west bank checkpoints. *International Journal of Peace Studies*, 43-62.

Helman, S. (2015). Challenging the Israeli Occupation Through Testimony and Confession: the Case of Anti-Denial SMOs Machsom Watch and Breaking the Silence. *International Journal of Politics, Culture, and Society*, 28(4), 377-394.

Wills, E. R. (2006). Notes on the Politics of Knowledge in the Israeli Feminis Anti-Occupation Movement. *Michigan State Feminist Studies*, 20.

Ginsburg, R. (2011). Taking Pictures over Soldiers' Shoulders: Reporting on Human Rights Abuse from the Israeli Occupied Territories. *Journal of Human Rights*, 10(1), 17-33.

*Amir, M. (2014). Women Speaking of National Security: The Case of Checkpoint Watch. *International Political Sociology*, 8(4), 363-378.

10. מחאה עדתית ומעמדית

*צוברי, א. (2003). הפוליטיקה של הזהות: בין ואדי סאליב לשוטר אזולאי. *פעמים* 273-276.

*ברנשטיין, ד. (1979) הפנתרים השחורים; קונפליקט ומחאה בחברה הישראלית. *מגמות*, 65-80.

*שבצ'נקו, י., & הלמן, ש. (2017). מחאה אנטי-ניאו-ליברלית ותוצר ניאו-ליברלי: ניכוס ותרגום תביעות מחאה האוהלים של קיץ 2011 על ידי ועדת טרכטנברג. *סוציולוגיה ישראלית*, 19(1), 145-168.

Bernstein, D. (1984). Conflict and protest in Israeli society: The case of the Black Panthers of Israel. *Youth & Society*, 16(2), 129-152.

*Yassan, Y. (2021). Reactive, cost-beneficial or undermining legitimacy: how disempowered protestors explain their part in violent clashes with the state. *Social Movement Studies*, 20(4), 478-494.

Schwarz, O. (2021). Identity as a barrier: claiming universality as a strategy in the Israeli vegan movement. *Social Movement Studies*, 20(5), 600-618.

*Gordon, U. (2012). Israel's 'tent protests': The chilling effect of nationalism. *Social Movement Studies*, 11 (3-4), 349-355.

Schipper, S. (2015). Towards a 'Post-Neoliberal' Mode of Housing Regulation? The Israeli Social Protest of Summer 2011. *International Journal of Urban and Regional Research*, 39 (6), 1137-1154.

*לירן-אלפר, ד., צרפתי, א. (2012) " על זרי הדפני": הייצוג התקשורתי של מנהיגת המחאה בעיתונות המקוונת בישראל. *קשר*, 39-29.

*סיקורל, ע. א., ליטבק-הירש, ט. (2012) , בית אישי, אוהל קהילתי וצדק חברתי במאהל המחאה בבאר שבע. *סוציולוגיה ישראלית*, 28-9.

11. מאבק מגדרי ודתי

אבישלום וסטרייך, א. רדזינר, ע. (2014) נישואין אזרחיים בישראל בעקבות פרשת בני נח: התדיינות. *משפחה במשפט ו-ז*, 1-56.

*Herbst, A. (2013). Welfare mom as warrior mom: Discourse in the 2003 single mothers' protest in Israel. *Journal of Social Policy*, 42 (1), 129-145.

Steinfeld, R. (2015). Wars of the Wombs: Struggles Over Abortion Policies in Israel. *Israel studies*, 20 (2), 1-26.

שפיגל, א. (2007). החרדים, "העם" ו"צבא העם": השיח על 'גיוס חרדים לצבא' כביטוי למאבק על שימור הזהות הקולקטיבית בישראל. *פוליטיקה: כתב עת ישראלי למדע המדינה וליחסים בינלאומיים*, (חוברת 16), 67-91.

*ברק-ארוז, ד. (2006) גיוס בחורי הישיבות: בין דילמת השפיטות לדילמת האזרחות. *מחקרי משפט*, 227-267, (2),

הכהן, א. (2013) " מרים יד בתורת משה": על פניית החרדים לערכאות משפט אזרחיות-חילוניות. *תרבות דמוקרטית*, 126-87.

12. שיטור

Earl, J. et. al. (2003). "Protest Under Fire? Examining the Policing of Protest", *American Sociological Review*. 68 (4): 581-606.

*Schweingruber, D. (2000) "Mob Sociology and Escalated Force: Sociology Contribution to Repressive Police Tactics", *The Sociological Quarterly*. 41 (3): 371-389.

Baer, J. & Chambliss, W. (1997) "Generating fear: The politics of crime reporting", *Crime, Law & Social Change* 27: 87-107.

Hasisi, B & Weitzer, R. (2007) "Police Relations with Arabs and Jews in Israel", *British Journal of Criminology*. 47: 728-745.

*Wood, L. (2020). Policing counter-protest. *Sociology Compass*, 14(11), 1-10.

13. מעקב ודכוי

*Starr, A. et. al. (2008) "The Impacts of State Surveillance on Political Assembly and Association: A Socio-Legal Analysis", *Qual. Sociol.* 31:251-270.

Cunningham, D. (2003) "The Patterning of Repression: FBI Counterintelligence and the New Left", *Social Forces*. 82 (1): 209-240.

Williamson, V., Trump, K. S., & Einstein, K. L. (2018). Black lives matter: Evidence that police-caused deaths predict protest activity. *Perspectives on Politics*, 16(2), 400-415.

14. דיון מסכם